

Sygn. akt III AUa 54/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda
Sędziowie:	SA Krzysztof Szewczak (spr.) SO del. do SA Jacek Chaciński
Protokolant: st. prot. sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2018 r. w Lublinie

sprawy J. P. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 27 listopada 2017 r. sygn. akt VIII U 1589/17

I. oddala apelację;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz J. P. (1) kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Jacek Chaciński Elżbieta Gawda Krzysztof Szewczak

Sygn. akt III AUa 54/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 czerwca 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił J. P. (1) prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym podnosząc, że wnioskodawca nie udowodnił 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego i nie posiada 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony nie przedstawił bowiem świadectw pracy w szczególnych warunkach

a przedłożone świadectwa pracy nie stanowią wystarczającego środka dowodowego pozwalającego na przyznanie świadczenia.

W odwołaniu od tej decyzji J. P. (1) podnosił, że organ rentowy nie zaliczył do uprawnień okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 sierpnia 1991 r. do 31 marca 1992 r. Spółdzielnia (...) w K. nie wystawiła mu świadectwa pracy w szczególnych warunkach za okres od 10 marca 1975 r. do 5 listopada 1979 r., bowiem w okresie tym nie obowiązywało jeszcze rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r., na które powołuje się organ rentowy. Pracę w szczególnych warunkach wykonywał również podczas zatrudnienia w Zakładach (...). Wniósł o przesłuchanie świadków na okoliczność świadczenia pracy w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy domagał się jego oddalenia wskazując, że wnioskodawca wprawdzie legitymuje się wymaganym 25-letnim okresem ubezpieczenia, bowiem decyzją z dnia 27 czerwca 2017 r. zweryfikowano jego staż pracy, doliczając okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników i opłacania składek z tego tytułu, jednakże nie przedłożył świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach, pozwalających na zaliczenie mu wnioskowanych okresów zatrudnienia do uprawnień.

Wyrokiem z dnia 27 listopada 2017 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił J. P. (1) prawo do emerytury od dnia 8 maja 2017 r. Swoje rozstrzygnięcie Sąd oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

J. P. (1) urodzony w dniu (...), w dniu 8 maja 2017 r. złożył wniosek o emeryturę, oświadczając, że jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i zgłasza wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa. W oparciu o zgromadzone dokumenty organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 r. łączny staż ubezpieczeniowy w wymiarze 24 lat, 8 miesięcy i 27 dni oraz żadnych okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach. W oparciu o przedłożone przez ubezpieczonego w dniu 23 czerwca 2017 r. zaświadczenie dotyczące okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, organ rentowy zaliczył do stażu pracy wnioskodawcy okres od 1 sierpnia 1991 r. do 2 lutego 1992 r. i uznał, że wnioskodawca wykazał 25 lat, okres ubezpieczenia.

Sąd Okręgowy ustalił, że J. P. (1) od dnia 10 marca 1975 r. do dnia 5 listopada 1979 r. był zatrudniony w Spółdzielni (...) w K. w charakterze kierowcy ciągnika. Jeździł ciągnikami typu (...)i (...). Za ich pomocą i doczepianego do nich sprzętu rolniczego, w okresie od wiosny do października-listopada, wykonywał różne prace polowe, wymagające użycia traktora, na rzecz (...) i rolników indywidualnych, w tym m.in. orkę, opryski, kultywację gruntów oraz wywoził obornik. W czasie kampanii burzanej przewoził buraki ze składów do Cukrowni w G., a po kampanii wywoził z Cukrowni błoto pozostające po płukaniu buraków. Ponadto transportował mleko z rozlewni do mleczarni. Kabiny ciągników nie posiadały resorów, ogrzewania i klimatyzacji. W przypadku awarii kierowcy otrzymywali pojazd zastępczy, a usterkę naprawiali mechanicy. W okresie od dnia 26 października 1977 r. do 13 października 1979 r. ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową, po której zakończeniu powrócił do świadczenia pracy na stanowisku kierowcy ciągnika.

Sąd I instancji ustalił, że wnioskodawca od dnia 23 stycznia 1980 r. do dnia 31 lipca 1991 r. był zatrudniony w Zakładzie (...) w L. w charakterze kierowcy ciągnika. Przewoził za jego pomocą pomiędzy wydziałami zakładu, oddalonymi od siebie o około 3 kilometry, metalowe detale, ładowane na przyczepy za pomocą wózka widłowego przez innego pracownika. Przez godzinę wykonywał 6 kursów. Ponadto wywoził z wydziałów złom do magazynów. Pod koniec zatrudnienia wnioskodawca był kierowcą samochodu o dopuszczalnym ciężarze o całkowitym powyżej 3,5 tony.

Stan faktyczny w sprawie został ustalony przez Sąd Okręgowy na podstawie wiarygodnych zeznań wnioskodawcy i świadków H. O. i J. M., uznanych za wewnętrznie spójne, logiczne i znajdujące potwierdzenie w dowodach z dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych i aktach rentowych ubezpieczonego.

Powołując się na treść art.184 ust 1 i 2 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 2 ust 1, § 3 i § 4 ust 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego

1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze Sąd Okręgowy uznał, iż odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Wskazując na orzecznictwo Sądów Apelacyjnych i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2014 r. (II UK 368/13) Sąd Okręgowy podniósł, że czysto formalistyczne potraktowanie przynależności przedsiębiorstwa do określonej branży oznaczałoby niemożność uznania za pracę w warunkach szczególnych pracy identycznej z wykonywaną w innej branży, do której jednak formalnie przedsiębiorstwo nie należy, a takie rozumowanie byłoby absurdalne i oznaczałoby nierówne traktowanie pracowników wykonujących tę samą pracę, z których jedna - z uwagi na branżę - byłaby pracą w warunkach szczególnych a druga nie. Słusznie Sąd ten podnosił również, że istotna jest uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia wykonywanych prac, a te dla kierowców ciągników są identyczne bez względu na przyporządkowanie do branży.

Sąd I instancji stwierdził, że przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż wnioskodawca, jako kierowca ciągnika i kierowca samochodów ciężarowych w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy, pracował stale w szczególnych warunkach, wykonując przez ponad 15 lat pracę w warunkach szczególnych. Praca kierowcy ciągnika świadczona przez wnioskodawcę w okresie zatrudnienia w Spółdzielni (...) w K. od 10 marca 1975 r. do 25 października 1977 r. i od 14 października 1979 r. do 5 listopada 1979 r., wymieniona jest w wykazie A dział VII „W transporcie i łączności” pod pozycją 3 załącznika nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., zaś prace kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony i prace kierowcy ciągników wykonywane w Zakładzie (...) w L. od 23 stycznia 1980 r. do 31 lipca 1991 r. są wymienione w wykazie A dział VII „W transporcie i łączności” pod pozycją 2 i 3 załącznika nr 1 do powołanego rozporządzenia.

Tym samym Sąd I instancji uznał, że J. P. (1), łącznie z uwzględnionym do uprawnień, jako praca w szczególnych warunkach, okresem służby wojskowej od 26 października 1977 r. do 13 października 1979 r., spełnił konieczny warunek ustalenia prawa do emerytury na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ponieważ wykazał, że na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymował się stażem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze ponad 15 lat. Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 8 maja 2017 r.

Apelację od tego wyroku wywiódł pozwany organ rentowy, zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając mu naruszenie:

1. prawa procesowego mającego wpływ na rozstrzygnięcie poprzez przekroczenie wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. zasady swobodnej oceny dowodów oraz sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, poprzez uznanie, że wnioskodawca spełnił wszystkie warunki wymagane do przyznania emerytury, w tym udokumentował ponad 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i pełnym wymiarze czasu pracy;

2. prawa materialnego tj.:

- art. 184 ust. 1 pkt 1 i art. 32 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. 2015 r. poz. 748) oraz § 2 ust 1 i § 4 ust 1 i pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43), poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że praca kierowcy ciągnika (traktorzysty), polegająca na wykonywaniu między innymi prac polowych, jest w rzeczywistości pracą w „transporcie i łączności”;

- art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ustawy emerytalnej oraz § 4 rozporządzenia przez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że praca kierowcy ciągnika rolniczego, zatrudnionego przy pracach polowych w zakładzie pracy branży rolniczej, jest pracą w warunkach szczególnych wymienioną w stanowiącym załącznik do rozporządzenia wykazie A, dziale VIII (transport), poz. 3 (prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych).

Wskazując na powyższe wniosł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelant podniósł, że nie kwestionuje uwzględnienia przez Sąd I instancji jako pracy w szczególnych warunkach okresu pracy wnioskodawcy w U. –L.. Za pracę taką nie można jednak uznać okresów zatrudnienia ubezpieczonego w Spółdzielni (...)w K..

Uzasadniając zarzuty apelant podniósł, że dla oceny czy ubezpieczony pracował w szczególnych warunkach wymagane jest zakwalifikowanie pracy pod pozycję wymienioną w wykazach A lub B, stanowiących załączniki do rozporządzenia. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazał, że wyodrębnienie tych prac ma charakter stanowiskowo-branżowy. Specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje charakter świadczonych w nich prac i warunki, w jakich są one wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie można zatem swobodnie i dowolnie wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym. Podczas zatrudnienia na stanowisku kierowcy ciągnika w Spółdzielni (...)w K., wnioskodawca wykonywał prace polowe oraz usługi transportowe. Prace traktorzysty nie zostały wymienione ani w dziale X „w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym” ani w dziale XIV „prace różne” o zakwalifikowaniu pracy kierowcy ciągnika „w transporcie i łączności” jako pracy w szczególnych warunkach decyduje nie sam fakt kierowania ciągnikiem, lecz fakt kierowania nim w ruchu publicznym. Prace polowe polegające na orce czy opryskach, nie stanowią prac transportowych w znaczeniu prawnym i potocznym. Przyjmując nawet, że wnioskodawca w ramach swych obowiązków wykonywał prace transportowe, przewożąc ciągnikiem towary, to nie spełnił wymogu dotyczącego stałego charakteru tej pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, co powoduje, iż nie udowodnił on ponad 15- letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca domagał się jej oddalenia oraz zasądzenia na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Podniósł, że apelacja stanowi jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami faktycznymi dokonanyymi przez Sąd I instancji. Sąd Okręgowy nie naruszył również prawa materialnego, prawidłowo stwierdzając, że wnioskodawca w Spółdzielni (...)wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace w warunkach szczególnych, na stanowisku kierowcy ciągnika, które zostały wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w dziale „ W transporcie i łączności” pod pozycją 3 „prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsiennicowych” Organ rentowy błędnie interpretuje, że praca kierowców ciągników i kombajnów miałaby polegać jedynie na kierowaniu tymi pojazdami w ruchu publicznym, a nie wykonywaniu prac polowych. Kombajn w ogóle nie nadaje się do transportu. Przyjęcie stanowiska organu rentowego zamknęło by więc drogę pracownikom kierującym tymi pojazdami do uznania ich pracy za pracę w szczególnych warunkach. Wnioskodawca ponadto wykonywał swą pracę pod rządami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 r. w sprawie zaliczenia pracowników do pierwszej kategorii zatrudnienia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna i z tych względów podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny ustalenia te podziela i przyjmuje za własne, co powoduje, że nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego powtarzania (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r., II UKN 61/97 - OSNAP z 1998 roku, nr 3, poz. 104 i z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98 OSNAP z 1998 roku, nr 24, poz. 776).

W rozpoznawanej sprawie kwestią sporną było, czy ubezpieczony J. P. (1) na dzień 1 stycznia 1999 r. spełnia warunek nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej w zw. z § 4 ust 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w postaci posiadania okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Sporny był, uznany przez Sąd Okręgowy za pracę w szczególnych warunkach, okres zatrudnienia wnioskodawcy od

10 marca 1975 r. do 25 października 1977 r. i od 14 października 1979 r. do 5 listopada 1979 r., w Spółdzielni (...)w K. na stanowisku kierowcy ciągnika.

W apelacji organ rentowy przyznał, że nie kwestionuje uwzględnienia przez Sąd I instancji jako pracy w szczególnych warunkach pracy wnioskodawcy w dziale transportu w Zakładach (...) w L.. W okresie tego zatrudnienia od 23 stycznia 1980 r. do 31 lipca 1991 r. ubezpieczony przy użyciu ciągnika oraz samochodu ciężarowego transportował detale między wydziałami zakładu oraz wywoził złom. Apelant podnosił, że za pracę w szczególnych warunkach może zostać również uznana część pracy w Spółdzielni (...)w K., w zakresie wykonywania obowiązków pracowniczych przy kierowaniu ciągnikiem w ruchu publicznym. Z uwagi na niespełnienie przesłanki wykonywania jej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wnioskodawca, nie legitymuje się jednak 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Apelant podniósł jednocześnie zarzut nieprawidłowego uznania przez Sąd Okręgowy za pracę w szczególnych warunkach pracy wnioskodawcy wykonywanej podczas prac polowych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w świetle całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił, że praca wykonywana przez wnioskodawcę również w spornych okresach winna zostać zakwalifikowana do stażu pracy w warunkach szczególnych. Ocena Sądu pierwszej instancji nie narusza przy tym dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c.

Art. 233 § 1 k.p.c., wyraża zasadę, iż sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Określone w tym przepisie granice swobodnej oceny dowodów może naruszać tylko dowolna ocena zebranego materiału, brak wszechstronnej oceny wszystkich istotnych dowodów lub ich ocena sprzeczna z zasadami logicznego powiązania wniosków z ustalonym stanem faktycznym lub doświadczeniem życiowym (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 1999 r., II UKN 459/98 – OSNAPiUS 2000/6/252; z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 76/99 – OSNAPiUS 2000/19/732; z dnia 10 listopada 1999 r., I PKN 361/99 – OSNAPiUS 2001/7/216 oraz z dnia 16 kwietnia 2002 r., V CKN 1446/00 – LEX nr 55167). Ocena wiarygodności i mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie powinna odpowiadać regułom logicznego myślenia wyrażającym formalne schematy powiązań między podstawami wnioskowania i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego będące wyznacznikiem granic dopuszczalnych wniosków i stopnia prawdopodobieństwa ich przydatności w konkretnej sytuacji. Tylko w przypadku wykazania, że brak jest powiązania przyjętych wniosków z zebraniem materiałem dowodowym, możliwe jest skuteczne podważenie oceny dowodów dokonanej przez sąd. Nie jest wystarczająca sama polemika wyprowadzająca wnioski odmienne, lecz wymagane jest wskazanie, w czym wyraża się brak logiki lub uchybienie regułom doświadczenia życiowego w przyjęciu wniosków kwestionowanych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00 – LEX nr 56906; z dnia 20 stycznia 2005 r., I UK 137/04, Legalis Nr 104938).

Przeprowadzoną przez Sąd I instancji ocenę dowodów należy uznać za prawidłową, w pełni odpowiadającą kryteriom określonym w art. 233 § 1 k.p.c. Apelant nie wykazał uchybień w rozumowaniu Sądu Okręgowego, pozwalających na stwierdzenie, że dokonana ocena dowodów jest nieprawidłowa. Sąd ten wskazał dowody, na których się oparł, prawidłowo przyjmując, że praca wykonywana przez wnioskodawcę w spornym okresie może być zakwalifikowana jako praca w warunkach szczególnych.

Na wstępie należy zauważyć, iż wnioskodawca przedłożył w toku postępowania przed organem rentowym świadectwo pracy, wystawione w dniu 5 listopada 1979 r. zaświadczające, że w Spółdzielni (...)w K. w okresie od 10 marca 1975 r. do 5 listopada 1979 r. wykonywał pracę kierowcy ciągnikowego. Apelant zarzucał, że Sąd Okręgowy, nieprawidłowo zakwalifikował pracę ubezpieczonego, polegającą na wykonywaniu ciągnikiem prac polowych, jako pracę w szczególnych warunkach.

Zauważyć należy, że do uzyskania emerytury na podstawie art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych uprawnia wykonywanie pracy na stanowisku określonym w wykazie A lub B, stanowiących załącznik do powołanego powyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Od zasady stanowiskowo-branżowego charakteru wyodrębnienia prac kwalifikujących do nabycia prawa do emerytury w wieku

niższym w szczególnych okolicznościach sprawy można było odstąpić jeżeli dany zakład pracy wykonywał także zadania całkowicie odpowiadające innemu działowi gospodarki a co za tym idzie, szkodliwość danego rodzaju pracy odpowiadała szkodliwości pracy przyporządkowanej do innej branży.

Orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące zaliczenia pracy kierowców ciągników do pracy w szczególnych warunkach było niejednolite. Praca ta była uznawana za pracę pozwalającą na przyznanie świadczenia w wieku obniżonym w zależności od ustaleń faktycznych konkretnej sprawy.

Istotna w niniejszej sprawie jest okoliczność, że praca na stanowisku kierowcy ciągnika w Spółdzielni (...)w K. wykonywana przez J. P. (1) w okresie od 10 marca 1975 r. do 5 listopada 1979 r. (z przerwą związaną z odbywaniem zasadniczej służby wojskowej) była świadczona w okresie obowiązywania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 r. w sprawie zaliczania pracowników do pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz. U. Nr 39, poz.176 ze zm.).

Zgodnie z § 1 ust 2 powołanego rozporządzenia do I kategorii zatrudnienia zaliczane były prace wykonywane w warunkach szkodliwych dla zdrowia wymienione w wykazie, stanowiącym załącznik do niniejszego rozporządzenia, wykonywane stale i w pełnym wymiarze godzin obowiązującym w danym zawodzie. W załączniku do rozporządzenia w Dziale XVII Rolnictwo i leśnictwo w pkt 1 wymieniona została praca na stanowisku traktorzysty (Dz. U. z 1967 r., Nr 26, poz.121). Rozporządzenie to, obowiązujące do dnia 31 grudnia 1979 r., zostało uchylone przez rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 r. w sprawie I kategorii zatrudnienia (Dz.U. Nr 13, poz. 86). Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach, które nie zostały wskazane w nowym akcie prawnym (m.in. traktorzyści), którzy z tytułu zaliczenia ich pracy do pierwszej kategorii zatrudnienia nabyli uprawnienia na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, na mocy § 9 rozporządzenia, zachowali te uprawnienia.

Zarzut nieprawidłowego uznania za pracę w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Spółdzielni (...)w K., wobec treści obowiązujących wówczas przepisów, zaliczających pracę traktorzystów zatrudnionych w rolnictwie do pierwszej kategorii zatrudnienia należy więc uznać za chybiony. Sąd Okręgowy prawidłowo uznał sporny okres zatrudnienia za pracę w szczególnych warunkach, zaliczając go do uprawnień przy ustalaniu prawa do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 184 ust 1 w zw. z art. 32 ust 1 powołanej ustawy o emeryturach i rentach.

Dodatkowo ustalenia stanu faktycznego oraz prawidłowa ocena materiału dowodowego, dokonane przez Sąd Okręgowy w sprawie niniejszej, w ocenie Sądu Apelacyjnego wskazują, że praca wnioskodawcy zatrudnionego w Spółdzielni (...)w K. na stanowisku kierowcy ciągnika, przy wykonywaniu usług ściśle transportowych przy przewożeniu buraków, mleka i błota, jak również praca przy przewożeniu i wykonywaniu oprysków, orce, kultywacji gruntów i wywożeniu obornika z wykorzystaniem naczep i sprzętów specjalistycznych, podlega zaliczeniu do prac wskazanych w Dziale VIII Transport poz. 3 powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. – prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w szczególności zeznania przesłuchanych świadków, jednoznacznie wskazują, iż przez cały okres zatrudnienia w Spółdzielni (...)w K., wnioskodawca pracował w szczególnych warunkach, w ciągłym narażeniu na czynniki szkodliwe dla zdrowia. Wykonywana przez cały rok praca ubezpieczonego miała taki charakter zarówno przy wykonywaniu prac ściśle transportowych – świadczonych na rzecz Cukrowni w G. i Spółdzielni (...) w M., jak i prac polowych polegających na wykonywaniu oprysków, nawożenia, orki i rekultywacji gruntów z wykorzystaniem naczep i sprzętów specjalistycznych. Z pracami tymi wiązało się transportowanie różnych materiałów wykorzystywanych w rolnictwie, również środków chemicznych. Wnioskodawca przez cały czas pracował w hałasie i narażeniu na drgania oraz dodatkowo jeździł drogami publicznymi w celu dostarczenia transportowanych ładunków. Podczas wykonywania prac polowych poruszał się na nieutwardzonym podłożu, w zapyleniu i narażeniu na szkodliwe substancje.

Prace kierowców ciągników i kombajnów nie zostały wymienione w dziale X prace w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. tylko umieszczone w dziale VIII pkt 3 rozporządzenia –w transporcie. Zauważyć jednak należy, że ciągniki i kombajny są wykorzystywane głównie

w rolnictwie, nie służą stricte do transportu. Praca obsługujących je osób jest swoistym transportem związanym, wyłącznie lub przynajmniej na pewnych odcinkach, z uczestnictwem w ruchu publicznym oraz z transportowaniem różnych rzeczy, w tym również substancji szkodliwych dla zdrowia oraz obsługiwaniem dodatkowych urządzeń w narażeniu na ciągle zapylenie i hałas. Wykonywana praca z uwagi na stopień jej szkodliwości i uciążliwości, mimo przyporządkowania jej do innego działu przemysłu, jeżeli była wykonywana stale i pełnym wymiarze czasu pracy powinna więc zostać uznana za pracę w szczególnych warunkach (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 26 marca 2014 r. II UK 368/13, LEX nr 1458633, z dnia 3 czerwca 2008 r., I UK 381/07 Legalis nr 176291, z dnia 6 lutego 2014 r., I UK 314/13, z dnia 25 września 2008 r. II UK 1/08 Legalis nr 178570).

Wykonywanie przez wnioskodawcę pracy kierowcy ciągnika, wbrew twierdzeniom apelanta, nie uniemożliwia uznania spornego okresu za pracę w szczególnych warunkach, określoną w Wykazie A, Dziale VIII, poz. 3 powołanego rozporządzenia. Nie jest trafny zarzut, że Sąd Okręgowy przekroczył wyrażoną w art. 233§1 k.p.c. zasadę swobodnej oceny dowodów zaś ustalenia Sądu są sprzeczne z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego. Apelant nie wskazał na czym te uchybienia miałyby polegać. Sąd I instancji prawidłowo ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy. Niewątpliwie relacje świadków, którzy w spornym okresie pracowali razem z wnioskodawcą miały pierwszorzędne znaczenie dla oceny charakteru jego pracy, ponieważ pozwoliły Sądowi pierwszej instancji, na ustalenie, jakie konkretnie czynności i w jakim wymiarze wnioskodawca wykonywał. Relacje świadków są również zgodne z treścią zeznań wnioskodawcy, znajdują potwierdzenie w dokumentach zgromadzonych w aktach sprawy. W konsekwencji fakt świadczenia przez odwołującego się pracy w szczególnych warunkach, w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu pracy, znajduje potwierdzenie w całym szeregu dowodów poddanych całościowej ocenie.

Łączna ocena zgromadzonych w tej sprawie dowodów słusznie doprowadziła Sąd Okręgowy do wniosku, że J. P. (1) w okresach od 10 marca 1975 r. do 25 października 1977 r. i od 14 października 1979 r. do 5 listopada 1979 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach, ujęte w wykazie A dział VIII poz. 3, tj. prace kierowców ciągników, kombajnów oraz pojazdów gąsienicowych. Dochodząc do powyższego wniosku, Sąd Okręgowy nie naruszył żadnej z zasad oceny materiału dowodowego. Apelant nie przedstawił merytorycznej argumentacji, która przemawiałaby za odmienną oceną zgromadzonych w sprawie dowodów, niż dokonana przez Sąd pierwszej instancji. Podczas świadczenia pracy w szczególnych warunkach wnioskodawca został powołany do odbycia zasadniczej służby wojskowej. Okres ten, jak prawidłowo uznał Sąd Okręgowy, podlega zaliczeniu do uprawnień jako okres praca w szczególnych warunkach.

Łączny okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach obejmujący pracę ubezpieczonego w Zakładach (...) od 23 stycznia 1980 r. do 31 lipca 1991 r., w Spółdzielni (...)w K. od 10 marca 1975 r. do 25 października 1977 r. i od 14 października 1979 r. do 5 listopada 1979 r. oraz okres odbywania służby wojskowej od 26 października 1977 r. do 13 października 1979 r. wynosi 16 lat, 2 miesiące i 5 dni.

Reasumując, Sąd Apelacyjny po rozważeniu zarzutu obrazy prawa procesowego, nie znalazł przesłanek do zakwestionowania dokonanej przez Sąd I instancji oceny materiału dowodowego i opartych na tej ocenie ustaleń faktycznych tego Sądu. Sąd Okręgowy zbadał sporne okresy pracy wnioskodawcy pod kątem zaliczenia ich do stażu pracy w szczególnych warunkach w sposób wszechstronny i wyczerpujący, a wnioski, które wywiódł ze zgromadzonych dowodów były w pełni uzasadnione.

W konsekwencji powyższych rozważań, nietrafny okazał się również zarzut obrazy art. 184 ust. 1 pkt 1 w zw z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach i § 2 i 4 ust 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze Sąd Okręgowy, na podstawie prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, zasadnie stwierdził, że praca wnioskodawcy w spornym okresie w Spółdzielni (...)w K. może być uwzględniona przy ustalaniu jego uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. W konsekwencji Sąd ten prawidłowo przyjął, że ubezpieczony J. P. (1), spełnił wszystkie przesłanki warunkujące ustalenie prawa do emerytury.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach instancji odwoławczej Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1, § 3 i § 4 k.p.c. w związku z art. 391 §1 k.p.c. oraz

§ 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 9 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 265).